

Handläggare
Agneta Elfving
Telefon: 08-50805294

Till
Hässelby-Vällingby
stadsdelsnämnd
2026-08-27

Svar på remiss förskola i Stockholm 2025

Samlad rapport för förskola i Stockholms stad

Förvaltningens förslag till beslut

1. Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar svaret på remissen till kommunstyrelsen
2. Ärendet justeras omedelbart.

Sammanfattning

Förskolenämnden har i uppdrag från kommunfullmäktige att årligen ta fram en förskolerapport som syftar till att ge en stadsövergripande bild av kvaliteten i både fristående och kommunal förskola i Stockholms stad. Förvaltningen instämmer med de utvecklingsområden som lyfts fram.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har remitterat rapport Förskola i Stockholm 2025 till stadsdelsnämnden för yttrande.

Ärendet

Förskoleförvaltningen har tagit fram rapporten i samverkan med stadsdelsförvaltningarna. Rapporten riktar sig i första hand till kommunfullmäktige, men också till alla med intresse för kvalitetsfrågor i stadens förskolor. Till rapporten hör även bilagor med fördjupande statistik. Rapporten presenterar inledningsvis statistik över förskolans förutsättningar så som organisation och styrning, resursfördelning, antal förskolor och barn samt andel förskollärare. Därefter följer en analysdel som fördjupas inom tre områden:

1. Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse
2. Förutsättningar för att främja barns språkliga utveckling
3. Förskolans kompensatoriska uppdrag

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning förskola.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen anser att rapporten innehåller en bra nulägesbeskrivning av stadens förskolor och instämmer med de utvecklingsområden som rapporten lyfter fram.

Förskolans förutsättningar

En stor andel förskollärare är en viktig förutsättning för att utveckla och bibehålla en god kvalitet i förskolan.

Förvaltningen har redan idag en hög andel legitimerade förskollärare, där endast Järva stadsdelsförvaltning uppvisar en högre nivå enligt rapportens statistik. Trots detta bedrivs ett långsiktigt arbete för att ytterligare stärka andelen förskollärare och säkra den framtida kompetensförsörjningen. Detta är dock förknippat med ökade personalkostnader, vilket ställer krav på en långsiktigt hållbar ekonomisk planering som samtidigt värnar verksamhetens kvalitet.

Samtidigt är det avgörande att hela arbetslagets kompetens tas tillvara och kontinuerligt utvecklas. Förvaltningens medarbetarundersökningar visar att många medarbetare trivs på sina arbetsplatser och upplever goda möjligheter till lärande och utveckling. Detta är betydelsefullt både för att behålla kompetenta medarbetare och för att skapa stabila arbetslag som kan bidra till en fortsatt kvalitetsutveckling i verksamheten.

Förvaltningen bedömer att utredningen *Förutsättningar för en likvärdig och språkutvecklande förskola* (SOU 2026:37) kan få stor betydelse för förskolans framtida utveckling. Utredningen föreslår bland annat nationella regleringar av barngruppers storlek, personaltäthet och språkkrav för personalen i syfte att stärka kvaliteten och likvärdigheten i förskolan. Förvaltningen ser positivt på ambitionen att stärka kvaliteten genom tydligare nationella ramar och delar bedömningen att goda förutsättningar i förskolan är avgörande för barns lärande och utveckling.

Förvaltningens förskolor uppnår redan idag stadens mål avseende såväl barngruppsstorlek som antal barn per personal. Under den period som avses i rapporten har förvaltningen haft den största minskningen av antalet barn i staden. Det lägre barnantalet har skapat bättre förutsättningar för förskolorna att hålla mindre barngrupper och bibehålla en god personaltäthet, vilket är positivt för verksamhetens kvalitet. Samtidigt påverkar utvecklingen de ekonomiska förutsättningarna, eftersom ersättningen till stor del baseras på antalet inskrivna barn. När intäkterna minskar behöver verksamheten anpassas för att säkerställa en långsiktigt hållbar ekonomi utan att kvaliteten försämras. I syfte att möta denna utveckling har förvaltningen genomfört flera strategiska åtgärder.

Förskolor som bedömts vara mindre ändamålsenliga ur verksamhetssynpunkt eller som skulle kräva omfattande underhåll har avvecklats. Förvaltningen har samtidigt valt att tillfälligt ta en större förskola ur drift i syfte att skapa beredskap för framtida behov och kunna återöppna verksamheten när barnantalet ökar igen.

Utredningens förslag om skärpta språkrav kan innebära att vissa medarbetare behöver stöd, kompetensutveckling eller språkutbildning för att fullt ut möta kraven i uppdraget. Förvaltningen bedömer därför att eventuella språkrav behöver kombineras med långsiktiga insatser som stärker medarbetarnas språkliga kompetens. Detta ligger väl i linje med förvaltningens pågående arbete med språk- och undervisningsutvecklande insatser för befintliga medarbetare.

Mot denna bakgrund bedöms utredningens förslag om barngruppsstorlek, personaltäthet och språkrav få begränsade verksamhetsmässiga konsekvenser för förvaltningen, eftersom verksamheten i stort uppfyller de nivåer som föreslås. Om kraven däremot skärps eller blir mer reglerade kan det medföra ökade kostnader för personal, kompetensutveckling och verksamhetsanpassningar, vilket kan påverka förvaltningens ekonomiska handlingsutrymme.

Systematiskt kvalitetsarbete och nationell måluppfyllelse

Huvudmannen ansvarar för att bedriva ett välfungerande systematiskt kvalitetsarbete som skapar förutsättningar för hög kvalitet och likvärdighet i förskolan. I rapporten *Att skärpa den pedagogiska blicken* av Christian Eidevald vid Södertörns högskola betonas att likvärdighet inte uppnås genom enhetliga lösningar eller samma styrning överallt. I stället behöver styrning och stöd anpassas utifrån verksamheternas olika behov, förutsättningar och lokala sammanhang. Rapporten lyfter att generella standardiserade lösningar riskerar att förbise de strukturella skillnader och lokala förutsättningar som påverkar verksamheternas möjligheter att nå sina mål. För att skapa en likvärdig utbildning krävs därför en differentierad styrning som tar hänsyn till variationer mellan olika områden och möjliggör riktade insatser där behoven är som störst. Mot denna bakgrund ser förvaltningen utmaningar i att beskriva kvalitet på en stadsövergripande nivå, eftersom verksamheternas förutsättningar och utvecklingsbehov varierar mellan olika områden. Förvaltningen bedömer att den lokala kontexten är central och att kvalitetsarbetet behöver förstås utifrån varje förskolas unika behov och förutsättningar.

Förutsättningar för att främja barns språkliga utveckling

Uppdraget att främja barns språkliga utveckling är mångfacetterat och ställer höga krav på förskolans verksamhet. En grundläggande förutsättning för undervisning av hög kvalitet är att personalen har goda kunskaper i det svenska språket. Samtidigt är det viktigt att beakta att pedagoger har olika kompetenser och förutsättningar att bidra till det språkutvecklande arbetet. Genom att fördela ansvar och arbetsuppgifter utifrån individuella förmågor kan verksamheten stärkas och kvaliteten i undervisningen utvecklas.

Förvaltningen fokuserar sitt språkutvecklande arbete på att stärka pedagogernas förmåga att utveckla ett lyhört och språkstödjande samspel i undervisningen. En viktig del i detta arbete är satsningen på mer strukturerad och dialogisk högläsning, som bland annat bygger på kunskap och erfarenheter från forskningsprojektet *Förstärkt förskola – dialog och högläsning*.

Satsningen inspireras också av Sundbybergs stad, som framgångsrikt arbetat med att stödja pedagoger i att utveckla sitt språk och sin kommunikativa förmåga i undervisningen. Genom att förena forskningsbaserade arbetssätt med beprövade erfarenheter skapas bättre förutsättningar för att stärka både pedagogernas och barnens språkutveckling.

Förskolans kompensatoriska uppdrag

Förvaltningen ser positivt på att barns närvaro och deltagande i förskolan uppmärksammas i samband med arbetet med inskrivning. Barns närvaro är central för förskolans kompensatoriska uppdrag och för att säkerställa barnets rätt till utbildning. Förvaltningen har förtydligat informationsbreven som skickas ut till alla barn som inte har plats i förskolan. Utskicken har också utökats till att omfatta barn från två års ålder i syfte att främja tidigare inskrivning. Om vårdnadshavare inte är folkbokförda på rätt adress finns en risk att viktig information inte kommer fram, vilket i förlängningen kan påverka barnets tillgång till förskolans utbildning.

Rapporten visar att en majoritet av stadsdelsförvaltningarna saknar rutiner för att hantera misstankar om folkbokföringsbrott och behovet av likvärdiga rutiner inom staden lyfts fram. Gemensamma rutiner för att hantera sådana misstankar är en viktig del av det brottsförebyggande arbetet och behöver särskilt ses i relation till kommunernas skyldighet att lämna uppgifter till brottsbekämpande myndigheter.

Förvaltningen instämmer i rapportens bedömning att närvarostatistik bör användas med försiktighet på en aggregerad nivå. Genomsnittliga närvarovärden riskerar att ge en förenklad bild och kan dölja stora variationer mellan barns faktiska deltagande i utbildningen. För att få en mer rättvisande bild behöver närvaron därför följas upp och analyseras på individnivå. Detta är särskilt

viktigt för att kunna identifiera barn som har låg närvaro och därmed riskerar att inte få full tillgång till förskolans utbildning och undervisning.

Jämställdhetsanalys

Förskolerapporten lyfter skillnader i förskoleundersökningens resultat mellan pojkar och flickor. I övrigt behandlas inte jämställdhetsfrågor i rapporten och bedöms inte ha några negativa konsekvenser för jämställdhet.

Gunilla Ekstrand
Stadsdelsdirektör
Hässelby-Vällingby
stadsdelsförvaltning

Pernilla Eriksson
Avdelningschef
Hässelby-Vällingby
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Bilaga - Förskola i Stockholm 2025-bilagor
2. Bilaga – Förskola i Stockholm 2025
3. Tjänsteutlåtande – Förskola i Stockholm 2025

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Gunilla Ekstrand, Stadsdelsdirektör	2026-08-11
Pernilla Eriksson, Avdelningschef	2026-08-11